

Љубомир Д. ФРЧКОСКИ

“
*I li rabot et e
kako lu/e
i li umret e!*

FR^KOVCI

МАКЕДОНИЈА - ЕВРОПСКА УНИЈА (обид за политичка концептуализација)

Прашањето за евроинтеграцијата е секако најважното прашање за нас и впрочем земјите на регионот, но поради начинот на кој се води дебатата и начинот на кој нашите политички елити го третираат тој проблем, постои голема шанса да не ја "повнатрешниме" потребата од таа политичка директива на сопствен развој. Посебно е опасно чувството за потполна подреденост во изведувачето на тој процес кое извира од неспособноста на водствата да ја "повнатрешнат" потребата за такви и тие реформи како наша и само наша неопходност. Ова прашање како и сите иницијативи на нашиве на власт го носи со себе ОДИУМОТ кој населението го чувствува за нивното владеење. Поради важноста на прашањето мора да се направи напор за "деперсонализирање" на овој процес и негово директно поврзување само со суштествените национални интереси.

Треба да се издвојат две основни реформски или политичко-концептуални столба околу кои треба да се организира нашето повнатрешнување на наведениот правец на развој: едната е односот кон...

...сопствената (а не поради ЕУ наметнатата) потреба од сериозна реформа на нашето општество. Реформа без која ние немаме перспектива и ќе се удавиме во сопствениот смет.

И вториот е свеста дека МАКЕДОНИЈА И НОСИ НА ЕВРОПСКАТА ПОЛИТИЧКА КУЛТУРА единствена успешна ДЕМОКРАТИЈА во вистински мултиетничко општество. Тоа не се класичните прашања на мнозинство-малцинство, за кои Европа е матичен регион, туку чекор понатаму ВО ИНКЛУЗИВНОСТА НА РАЗЛИЧНОСТА во класичните инструменти на либералното демократско општество. Ова искуство само наизглед е едно малку поразлично политичко искуство - тоа всушност СТОИ НА ФРОНТОТ НА современите, всушност НАЈСОВРЕМЕНИТЕ ПОЛИТИЧКИ ДЕБА-

ТИ за следните фази на развој на европската демократија. Онаа за префрлување од неуспешната политика на ИНТЕГРАЦИЈА на малцинствата и различните етно-расни и културни групи (која се сведе всушност на обиди на АСИМИЛАЦИЈА на различноста и по неуспехот на тој обид) се префрли кон политика на ИСКЛУЧУВАЊЕ или сегрегација на раличноста во гета. Резултат од тој НЕУСПЕХ на интеграцијата ВО ЕВРОПА е пораст на т.н. културен расизам. Имено, пораст на дефанзивниот инстинкт на матичните култури на европските земји кои имаат силна емиграција и различност "во себе" кон заштита на сопствената културна "чистота" и исклучување или разочарување од можноста за реална интеграција на "другите" која ЗАВРШИ во толеранција во паралелни светови СО

МНОГУ РАСИЗАМ, ИНЦИДЕНТИ И ГОРЧИНА.

Но, тој либерален свет на ЕВРОПА има еден инстинкт на менување и промена кој ЈА СПАСУВА ДЕМОКРАТИЈАТА. Независно од отпорите на големите конзервативни сегменти се отвори дебата на менување на политиката на ИНТЕГРАЦИЈА кон политика на живеење со различноста. Ова би бил слободен превод на тој посмодерен политички дискурс.

МАКЕДОНИЈА во тој правец (случајно и не сакајќи), по логика на својата супстанцијална посебност и би рекол, историска и современа состојба на адресирање на политиката на различност, е на самиот фронт на настаните и дебатите ВО ЕУ и е значајно искуство ВО ВИСТИНСКИ ПРАВЕЦ.

Секако дека најголемиот дел од МАКЕДОНСКАТА ИНТЕЛЕКТУАЛНА ЕЛИТА воопшто НЕ е свесна ниту ГО КОНЦЕПТУАЛИЗИРА овој факт кој и го подари македонското политичко искуство. НИТУ, фала Богу, може да ГО КОНТЕКСТИРА во современите демократски ЕУ-дебати.

Да не зборваме за СОСТОЈБАТА дека голем дел од интелектуалците споменатата состојба ЈА СМЕААТ ЗА хендикеп, "ТАКСИРАТ" на Македонија, а НЕ нејзина голема ПРЕДНОСТ!

ВО што се состои современата ЕУ дебата за корекција на политиката на ИНТЕГРАЦИЈА со порадикален пристап на политика на различност?

Прво и основно се поаѓа од фактот на пораз на таа политика во европските општества и покрај успехот на живеење со различните групи и гастајбајтери од повеќе генерации. Имено отворена е

дебатата за **ОТСУСТВОТО НА РЕЗУЛТАТИ** на политиката на Интеграција од два аспекта: одбивање на матичните култури да ја разберат двостраноста на таа политика. Дека и маин стрем) основната култура се менува прифаќајќи ја различната во себе, а не само и единствено дека различноста се губи и асимилира во основната култура на некое западно општество. Интеграцијата никогаш или скоро никогаш **НЕ Е СМЕТАНА ЗА ДВОСМЕРНА УЛИЦА ВО ЕУ**. Големо е разочарувањето кога се констатира дека припадниците на различните етнички групи не станале вистински: Швевани, Австријци или Французи ниту после три-четири генерации. Дури и во најлибералните земји во овој аспект Холандија или Данска **СЕ ПОДИГА ПАНИКА** кога се констатира дека поради неможноста од мешање Пакистанците (на пример) земаат жени од Пакистан и ја обновуваат и радикализираат "чистотата" на различноста наместо да се "интегрираат" во тие општества? Овој процес се **СЛЕДИ** со појава на порадикална "исламофобија", **НОВ КУЛТУРЕН РАСИЗМ, ЗАСИЛУВАЊЕ НА** новата радикална десница и екстремизам, нови форми на финансирање (самофинансирање и самовработување: на пример цедињата со "моќта на белата музика white power music", облека, "самиздат" наци материјали и слично) на старите **РАСИСТИЧКИ МРЕЖИ**; обнова на антисемитизмот - настанат со поврзување на Евреите со политиката на Израел на Блискиот исток и слично. Посебно **НА УДАР СЕ** т.н. "видливи малцинства" **ОБОЕНИТЕ, АФРИКАНЕРИТЕ, МУСЛИМАНИТЕ** и класично, **РОМИТЕ**.

Мошне е раширено т.н. криминализирање на поодделни етно групи: на пример поврзување на Африканците со дилерството на дрога (Австрија, Италија ...); на муслиманите со светскиот тероризам; на Албанците со дилерството и трговијата со луѓе; на нови моменти на страв од напливот на криминалци од Југоисточна Европа, поради приемот на некои земји во ЕУ и слично.

Значи се одвива двостран процес: институционални напори и формална политика на помош кон интегрирање и истовремено одбивање на истото и радикализирање на населението кон различноста во сопственото општество.

Секако на место е и прашањето од концепциски вид: дали кога било и под кои било услови една западна култура ќе прифати потполно интегрирање на некој од друга култура во себе? **ДАЛИ И ПЕТТАТА ГЕНЕРАЦИЈА ИТАЛИЈАНИ, ЈУГОСЛОВЕНИ ИЛИ УНГАРЦИ ВО ШВЕДСКА СЕ ПРИФАТЕНИ КАКО "ШВЕГАНИ, АВСТРИЈЦИ ИЛИ ДАНЦИ"?**

Дали, конечно е воопшто потребно та-

ка радикално разбирање на поистоветувањето, потполното интегрирање и дали тоа всушност не се поистоветува со асимилацијата?

Всушност, од одговорот на ова прашање зависи менувањето на политиката на интеграција кон политика на различност.

На прашањето на еден Италијан во Шведска, што тој подразбира под поимот "да се биде интегриран" во шведското општество, тој ја дава мини малистичката, но точна дескрипција на тој процес: да можам да најдам работа под исти услови за исти квалификации како Швеваните; да можам да живеам каде сакам и ако сакам јас тоа, значи да не ме гетоизираат; да можам на децата да им овозможам запознавање со мојата култура и тоа е горе-долу сè. Дали Швеваните ќе ме третираат

како "нивни", тоа воопшто не ме интересира.

Овој цитат го наведов како израз на тврдата суштина на дебатата за различностите.

ПОТРЕБНО Е СОЗДАВАЊЕ НА НОВ "ЛЕПАК" за социјалната солидарност на овие општества и нова лојалност (онаа што **МАКЕДОНИЈА ЈА БАРА И СОЗДАВА** толку **МАКОТРПНО**) која солидарност нема да се базира врз исчезнување на различноста во асимилација (преку деформираната практика на поимот интеграција), туку ќе се создадат фер околности на постоењето на **ПАРАЛЕЛНИ СВЕТОВИ НА РАЗЛИЧНОСТА** и базична солидарност кон ритуалите и институциите на општествата во кои живеат.

Никој не рече дека тој процес е лесен и неконтрoверзен. Само тоа е единствена насока.

